

Biuro Rady Gminy

w Gzach

W P Ł Y N E Ł O

dnia 04.12.2025r.

Nr 166/2025

PROJEKT

UCHWAŁA NR

RADY GMINY GZY

z dnia

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2027**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) , art. 4¹ ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.) oraz art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.) Rada Gminy uchwała, co następuje:

§ 1.

Uchwała się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2027 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Gzy.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 01.01.2026 r.

Przewodnicząca Gminnej Komisji
Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych

Joanna Siemek

RADCA PRAWNY

mgr Małgorzata Lubńska
OL-OS 868

UZASADNIENIE
do uchwały w sprawie przyjęcia
Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2027.

W związku z art. 4¹ ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.) oraz art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy realizacja działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Zadania te realizowane są w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, uchwalanego przez Radę Gminy. Program stanowi podstawowy dokument planistyczny określający kierunki lokalnej polityki społecznej w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom. Wyznacza on cele, działania i narzędzia służące ograniczaniu szkód zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych związanych ze spożywaniem alkoholu i narkotyków. Uwzględnia również potrzeby mieszkańców gminy, w szczególności osób uzależnionych, współuzależnionych, rodzin z problemem uzależnień, dzieci i młodzieży oraz grup szczególnie zagrożonych.

Środki na realizację Programu pochodzą z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, a także z wpływów ze sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o pojemności do 300 ml. Zgodnie z ustawą środki te mogą być przeznaczane wyłącznie na działania wskazane w Programie.

Przyjęcie Programu jest niezbędne do prawidłowej realizacji ustawowych obowiązków gminy oraz zapewnienia ciągłości i skuteczności działań profilaktycznych i pomocowych na rzecz mieszkańców. Opracowany dokument wpisuje się w dotychczasowe kierunki działań prowadzonych przez Gminą Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz odpowiada na aktualne potrzeby i wyzwania w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.

Załącznik
do Uchwały Nr
Rady Gminy Gzy
z dnia.....

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
na lata 2026 - 2027**

I. Wstęp

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych inicjuje i monitoruje działania związane z edukacją i profilaktyką rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i uzależnień behawioralnych. Działania te należą do zadań własnych gminy, a ich realizacja jest prowadzona w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Stosowany w Polsce system rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomani a także uzależnień behawioralnych sytuuje samorządy gminne jako jednostki odgrywające w nim kluczową rolę. Przy opracowaniu niniejszego programu uwzględnione zostały założenia wynikające z Narodowego Programu Zdrowia oraz rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki opracowane przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom. Ujęte w programie zadania inicjowane są przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a ich zakres i sposób realizacji odpowiada lokalnym potrzebom środowisk, w zależności od skali zjawiska poszczególnych uzależnień występujących na terenie Gminy Gzy jak również możliwości zabezpieczenia ich wykonania.

Zgodnie z zapisami art. 4¹ ust.1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.) prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń, osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;

5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i 15 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.). oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Na podstawie art. 2, art. 5 i art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.) podstawę do działań w zakresie przeciwdziałania narkomanii stanowi Narodowy Program Zdrowia, o którym mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1670 z późn. zm.). Gminny program uwzględnia cele operacyjne zdefiniowane dla jednostek samorządu terytorialnego dotyczące przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. W programie uwzględnia się działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną, prowadzoną w szkołach, a także diagnozę w zakresie występujących w szkołach czynników ryzyka i czynników chroniących – art. 10 ust. 2a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.).

Stosownie do art.10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.), do zadań własnych gminy, w zakresie narkomanii należą między innymi:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Jednym z zadań wskazanych do realizacji przez jednostki samorządu terytorialnego w Narodowym Programie Zdrowia jest upowszechnianie wiedzy dotyczącej uzależnień

behawioralnych, w tym wydawanie/dystrybuowanie materiałów informacyjno – edukacyjnych oraz prowadzenie kampanii społecznych.

Gminny Program zakłada, że realizacja ustalonych w nim celów i zaplanowanych działań przyczyni się do zmniejszenia popytu na alkohol, środki psychoaktywne, poprawy zdrowia fizycznego i psychicznego społeczeństwa, promocji zdrowego stylu życia, upowszechniania wiedzy dotyczącej uzależnień behawioralnych oraz zmniejszenia rozmiaru aktualnie występujących problemów.

II. Lokalna diagnoza problemów społecznych

Do problemów społecznych, które w ostatnich latach dają najwyraźniej znać o sobie w polskiej rzeczywistości należy zaliczyć: alkoholizm, narkomanię, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, bezradność opiekuńczo - wychowawczą oraz wykluczenie społeczne. Każdy z tych problemów wymaga odmiennego podejścia i działań specjalistów. Priorytetem w polityce społecznej staje się zatem przeciwdziałanie tego typu zagrożeniom oraz podjęcie działań prowadzących do ograniczenia izolacji społecznej oraz zwiększenie integracji społecznej grup i osób zagrożonych występowaniem wyżej wymienionych problemów. Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Badanie miało na celu zdiagnozowanie stanu społeczeństwa oraz wskazanie przyczyn obecnej sytuacji. Diagnoza została opracowana w 2021 roku i została zaktualizowana na podstawie ankiety internetowej, która została przeprowadzona w listopadzie 2025 r. Wzięło w niej udział łącznie 202 osoby (57 mieszkańców, 137 uczniów z trzech szkół podstawowych a także 8 sprzedawców alkoholu). Celem ankiety było przedstawienie wybranych problemów społecznych w odniesieniu do opinii: dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży szkolnej.

Wyniki badań w zakresie problemów alkoholowych i narkomanii dzieci i młodzieży szkolnej, uczących się w Gminie Gzy

Wyniki przeprowadzonej ankiety przedstawiają kompleksową analizę zagrożeń związanych ze spożywaniem alkoholu, używaniem substancji psychoaktywnych oraz zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży Gminy Gzy. Celem badania była identyfikacja zjawisk wymagających interwencji oraz wskazanie kierunków działań profilaktycznych. Analiza obejmuje czynniki środowiskowe, rodzinne, szkolne oraz psychologiczne, które wpływają na postawy młodych osób wobec alkoholu, narkotyków

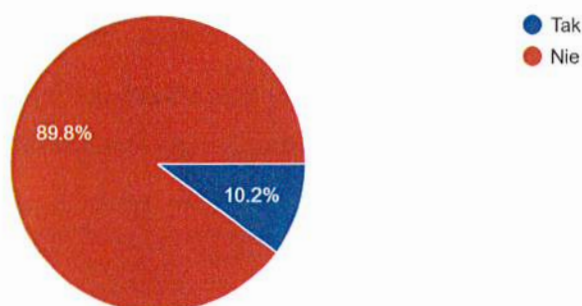
i innych zachowań ryzykownych. Ujęcie to ma na celu zapewnienie pełnego obrazu funkcjonowania dzieci i młodzieży w perspektywie profilaktyki uzależnień.

Spożywanie alkoholu przez dzieci i młodzież

Zebrane dane wskazują, że pomimo obowiązujących przepisów zabraniających sprzedaży alkoholu nieletnim, część uczniów deklaruwała kontakt z napojami alkoholowymi. Najczęściej pierwsze doświadczenia alkoholowe miały miejsce podczas spotkań rówieśniczych, uroczystości rodzinnych lub spontanicznych wyjść poza dom. W mniejszym stopniu pojawiały się deklaracje dotyczące alkoholi wysokoprocentowych. Zdecydowana większość młodzieży wskazywała, że spożywanie alkoholu miało charakter okazjonalny, jednak pojawiały się również odpowiedzi świadczące o bardziej regularnym kontakcie.

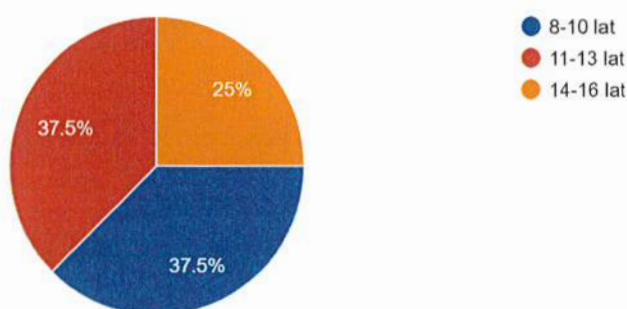
Czy próbowałeś/aś pić alkohol?

128 responses

W jakim wieku zacząłeś/zaczęłaś pić alkohol?

16 responses

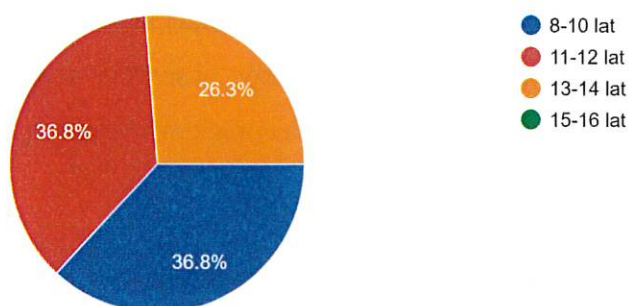
Powody spożywania alkoholu obejmowały: nieodpowiednie towarzystwo (38,8%), zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego (25,5%) oraz pogorszenie relacji rodzinnych (22,4%).

Palenie papierosów

Wyniki ankiety wskazują, że część uczniów po raz pierwszy miała kontakt z paleniem papierosów już w bardzo młodym wieku, nawet między 8 a 12 rokiem życia, co potwierdza istnienie wczesnej inicjacji zachowań ryzykownych. Największa grupa uczniów deklaruje jednak pierwszy kontakt z papierosami w wieku 13–16 lat, czyli w okresie, który jest szczególnie podatny na wpływ środowiska rówieśniczego i eksperymentowanie z substancjami.

W jakim wieku paliłeś/aś papierosy po raz pierwszy?

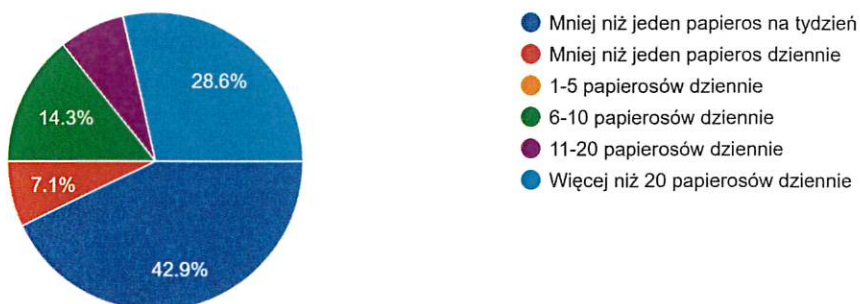
19 responses

Dane dotyczące częstotliwości palenia pokazują, że większość badanych pali sporadycznie, natomiast część uczniów przyznaje, że pali regularnie, nawet kilka papierosów dziennie, co może wskazywać na rosnące ryzyko uzależnienia. Istotnym problemem jest również to, że znaczna część uczniów twierdzi, iż ich rodzice nie wiedzą o tym, że palą. Może to świadczyć o braku komunikacji w rodzinie i niewystarczającym nadzorze wychowawczym.

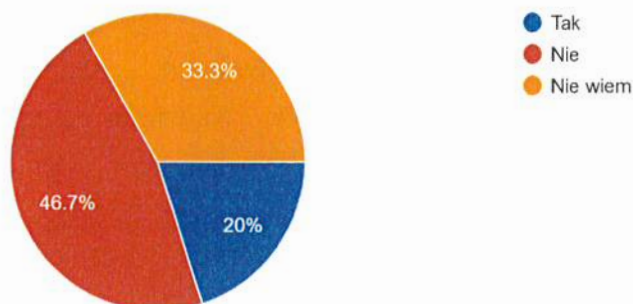
Jak często paliłeś/aś papierosy w ciągu OSTATNICH 30 DNI?

14 responses

Czy rodzice wiedzą, że palisz papierosa?

15 responses

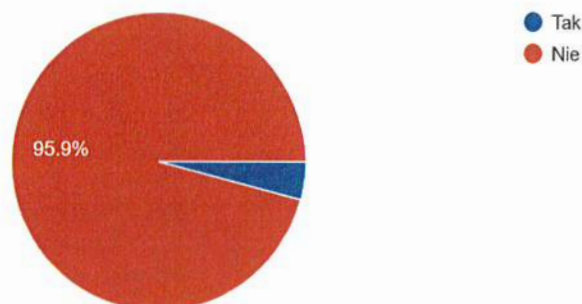
Zebrane dane potwierdzają konieczność prowadzenia systematycznych działań profilaktycznych, obejmujących edukację młodzieży, wsparcie rodziców oraz programy wzmacniające postawy prozdrowotne i odporność na presję rówieśniczą.

Używanie substancji psychoaktywnych

Większość uczniów deklarowała brak kontaktu z substancjami psychoaktywnymi, jednak w badaniu pojawiły się przypadki użycia metadonu oraz marihuany. Odnotowano również pojedyncze deklaracje próbowania dopalaczy lub substancji pobudzających. Zdarzenia te najczęściej były incydentalne, jednak potwierdzają istnienie ryzyka w środowisku rówieśniczym.

Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki lub dopalacze?

98 responses

Uczniowie wskazywali, że kontakt z narkotykami wynikał z chęci dobrej zabawy, dla przyjemności, a także z ciekawości i odczucia presji nakładanej przez grupę. W niektórych przypadkach źródłem pozyskania substancji było starsze rodzeństwo lub znajomi spoza

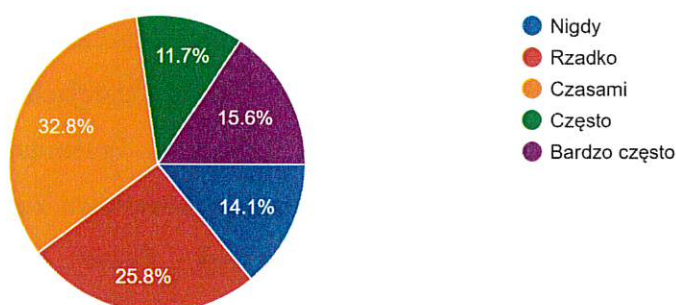
środowiska szkolnego. Zjawisko to podkreśla konieczność wzmacniania działań profilaktycznych, w szczególności dotyczących asertywności i umiejętności podejmowania decyzji.

Zachowania behawioralne

Problemowe korzystanie z Internetu i mediów społecznościowych również zostało wskazane jako istotny obszar ryzyka. Uczniowie deklarowali nadużywanie telefonu, korzystanie z portali społecznościowych kosztem obowiązków szkolnych oraz ograniczenia snu. Zachowania te wynikają z charakterystycznych dla dorastania cech, takich jak emocjonalność, impulsywność, potrzeba przynależności oraz skłonność do testowania granic.

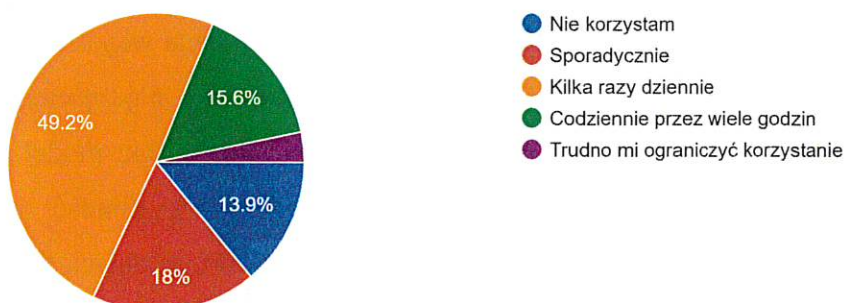
Jak często zdarza Ci się korzystać z telefonu dłużej, niż planowałeś/aś

128 responses

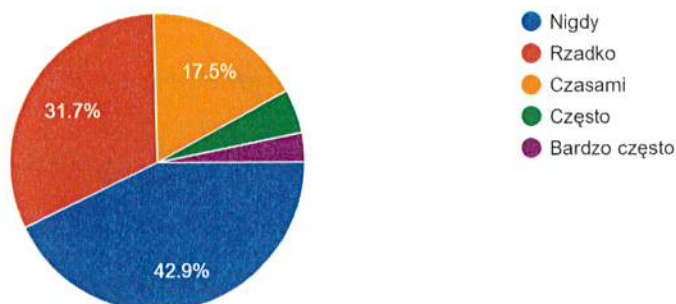

Jak często korzystasz z mediów społecznościowych (Facebook, Instagram, TikTok itp.)?

122 responses

Czy zdarza Ci się przeznaczać dużo czasu na oglądanie treści wideo kosztem snu lub obowiązków?
126 responses

Wyniki badań w zakresie problemów alkoholowych i narkomanii dorosłych mieszkańców Gminy Gzy

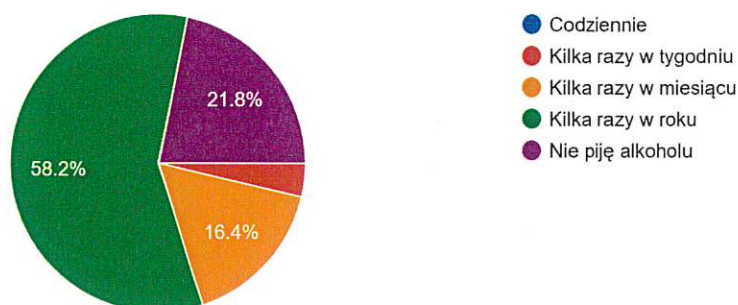
Diagnozowanym problemem społecznym w Gminie Gzy, był problem zażywania używek wśród osób dorosłych, uzależnień behawioralnych oraz zjawiska przemocy. Czasy współczesne charakteryzuje niespotykana we wcześniejszych dziejach człowieka dynamika występująca we wszystkich obszarach działalności człowieka. Przemianom ulega styl życia, jego standardy, moda. Czas przeznaczany na realizację zawodową zaczyna się zwiększać, kosztem czasu przeznaczanego dotychczas na wypoczynek i relacje z bliskimi. Poszukiwanie sposobów redukcji doświadczanych napięć stanowi zachowanie pożądane przez niemal każdą jednostkę. Do środków pozwalających na osiągnięcie tychże stanów należy m.in.: alkohol, narkotyki, papierosy oraz uzależnienia behawioralne.

Spożywanie alkoholu

Analiza wyników ankiety wykazała, że zdecydowana większość mieszkańców Gminy Gzy spożywa alkohol w sposób okazjonalny, deklarując najczęściej, że sięga po napoje alkoholowe kilka razy w roku lub kilka razy w miesiącu. Taki model spożycia wpisuje się we wzorzec społecznie akceptowalny, jednak jego powszechność wskazuje na potrzebę utrzymania działań profilaktycznych skierowanych do całej populacji dorosłych mieszkańców. Wśród respondentów pojawiła się również grupa osób spożywających alkohol częściej – kilka razy w tygodniu. Choć liczbowo grono to pozostaje niewielkie, stanowi istotną kategorię ryzyka ze względu na większą podatność na rozwój uzależnienia. Jednocześnie część mieszkańców zadeklarowała całkowitą abstynencję, co wskazuje na świadomość negatywnych skutków zdrowotnych i społecznych nadużywania alkoholu.

Jak często spożywa Pan/i alkohol?

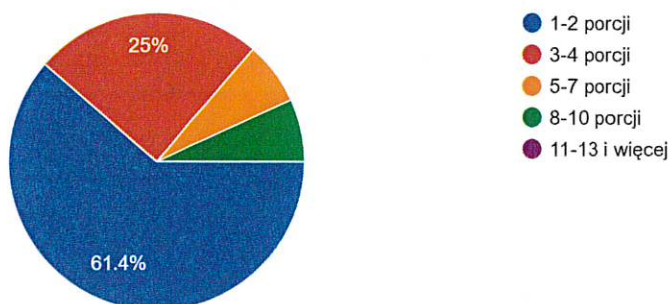
55 responses

Preferencje dotyczące rodzaju spożywanego alkoholu są stosunkowo jednolite – dominują napoje niskoprocentowe takie jak piwo i wino. Mieszkańcy rzadziej sięgają po alkohole wysokoprocentowe, co może wynikać zarówno z czynników kulturowych, jak i ekonomicznych. Pod względem ilości spożywanego alkoholu, najczęściej deklarowaną porcją jest 1–2 jednostki podczas jednej okazji. Wskazuje to, że spożycie alkoholu ma głównie charakter towarzyski lub relaksacyjny, co potwierdzają najczęściej wskazywane motywacje: potrzeba odprężenia po pracy, chęć spotkania ze znajomymi oraz preferencje smakowe.

Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? Porcja to szklanka piwa (250ml), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml).

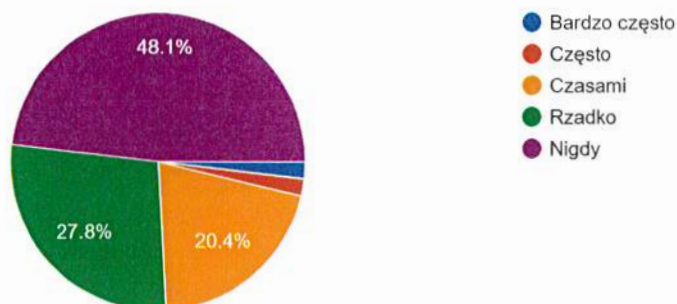
44 responses

Jednocześnie badanie ujawniło, że część mieszkańców była świadkami prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu przez inne osoby. Zjawisko to, choć nie deklarowane jako częste, stanowi ważny obszar interwencji ze względu na konsekwencje prawne i bezpieczeństwo mieszkańców.

Czy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu?

54 responses

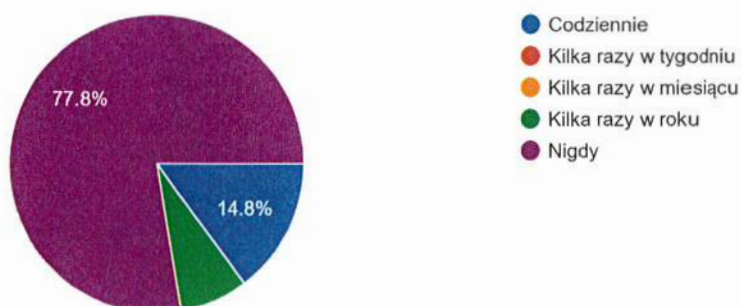

Palenie papierosów

Palenie papierosów pozostaje istotnym problemem zdrowotnym w Gminie Gzy. Respondenci reprezentowali szeroki przekrój postaw wobec palenia – od osób niepalących, poprzez palących okazjonalnie, aż do osób palących regularnie nawet powyżej 20 sztuk papierosów dziennie. Dane wskazują, że nałóg palenia papierosów ma charakter utrwalony w części populacji i bywa wzmacniany czynnikami stresowymi.

Jak często pali Pan/i papierosy?

54 responses

Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala?

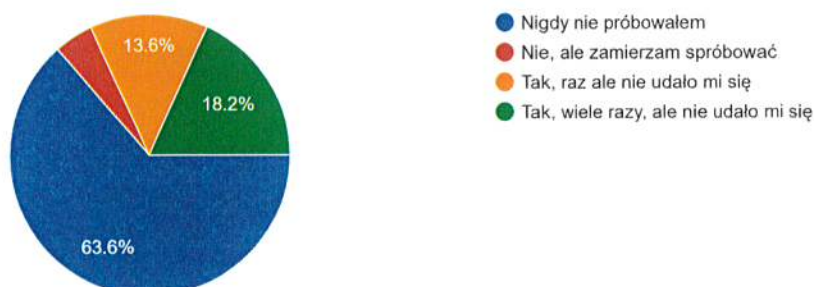
22 responses

Wiele osób przyznało, że podejmowały próby rzucenia palenia, jednak działania te często kończyły się niepowodzeniem. Główne powody rezygnacji z prób obejmowały trudności emocjonalne, brak wsparcia oraz codzienne funkcjonowanie w środowisku, w którym palenie jest powszechne. Wyniki te sugerują potrzebę wdrożenia programów wspierających osoby palące, w tym warsztatów edukacyjnych, konsultacji psychologicznych oraz kampanii informacyjnych promujących zdrowy styl życia.

Czy próbował Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie?

22 responses

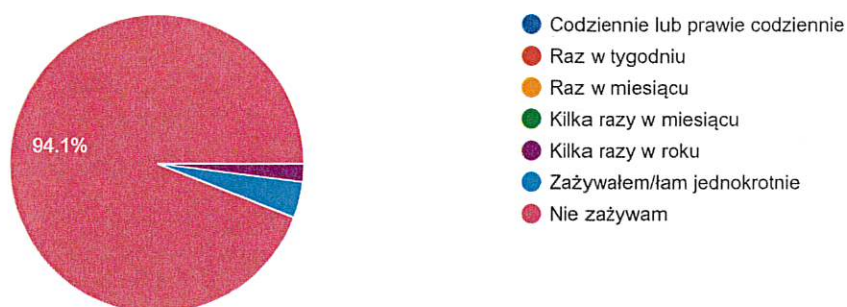

Używanie substancji psychoaktywnych

Używanie narkotyków i dopalaczy nie stanowi dominującego zjawiska wśród mieszkańców, jednak w ankietach pojawiały się pojedyncze deklaracje ich stosowania. Najczęściej wskazywaną substancją była marihuana, natomiast inne środki psychoaktywne pojawiały się sporadycznie. Motywacje użycia substancji obejmowały najczęściej ciekawość, chęć eksperymentowania oraz wpływ środowiska rówieśniczego.

Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki/dopalacze)?

51 responses

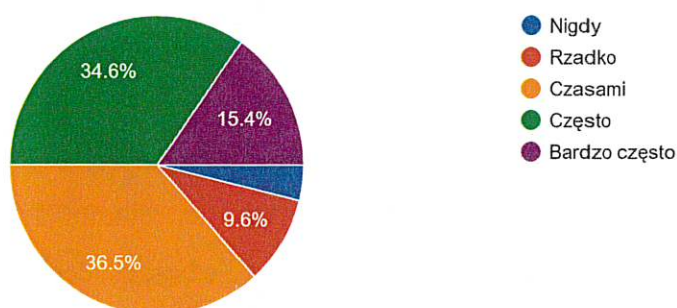
Choć zjawisko to nie ma charakteru masowego, jego obecność wśród dorosłych mieszkańców wymaga działań profilaktycznych, szczególnie ukierunkowanych na redukcję szkód oraz edukację dotyczącą konsekwencji zdrowotnych i prawnych.

Uzależnienia behawioralne

Badanie wykazało, że coraz większym problemem społecznym stają się uzależnienia behawioralne. Mieszkańcy wskazywali na nadmierne korzystanie z telefonu, częste przebywanie w Internecie, uzależnienie od mediów społecznościowych, zakupy impulsive oraz nadużywanie treści wideo, w tym platform streamingowych.

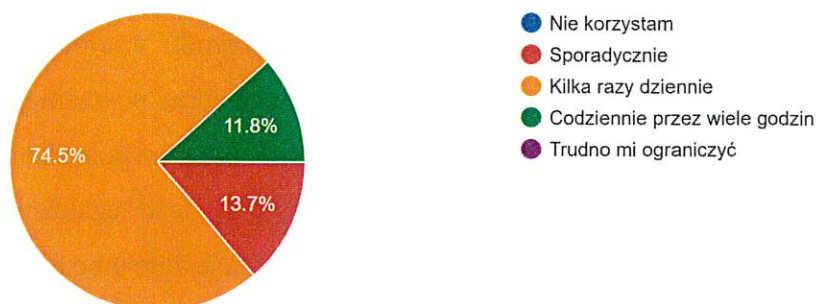
Jak często zdarza Ci się korzystać z telefonu dłużej, niż planowałeś/aś?

52 responses

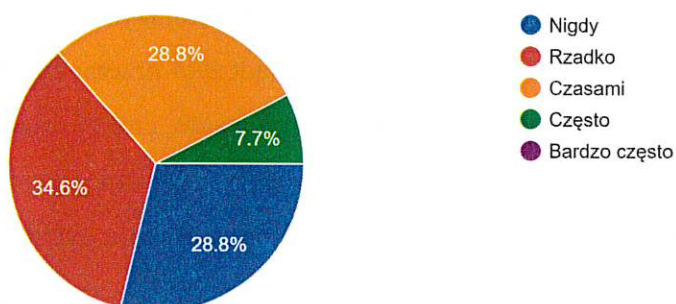
Jak często korzystasz z mediów społecznościowych (Facebook, Instagram, TikTok itp.)?

51 responses

Czy zdarza Ci się przeznaczać dużo czasu na oglądanie treści wideo kosztem snu lub obowiązków?

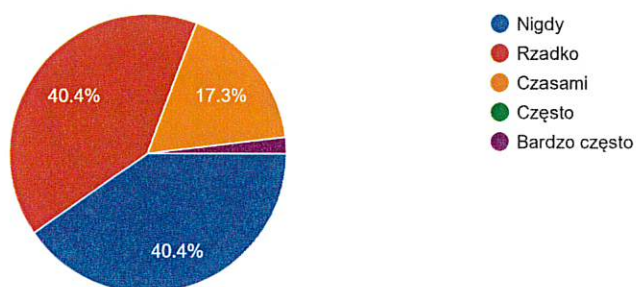
52 responses

Część respondentów zauważyła, że wymienione formy aktywności wpływają negatywnie na ich funkcjonowanie – powodują zaniedbywanie obowiązków, skracanie czasu snu, zmniejszenie aktywności fizycznej oraz pogorszenie relacji rodzinnych. Zjawisko to jest powszechne i dotyczy zarówno osób młodszych, jak i dorosłych, co świadczy o konieczności prowadzenia działań informacyjnych i edukacyjnych w tym obszarze.

Jak często korzystanie z urządzeń elektronicznych wpływa negatywnie na Twoje relacje lub obowiązki?

52 responses

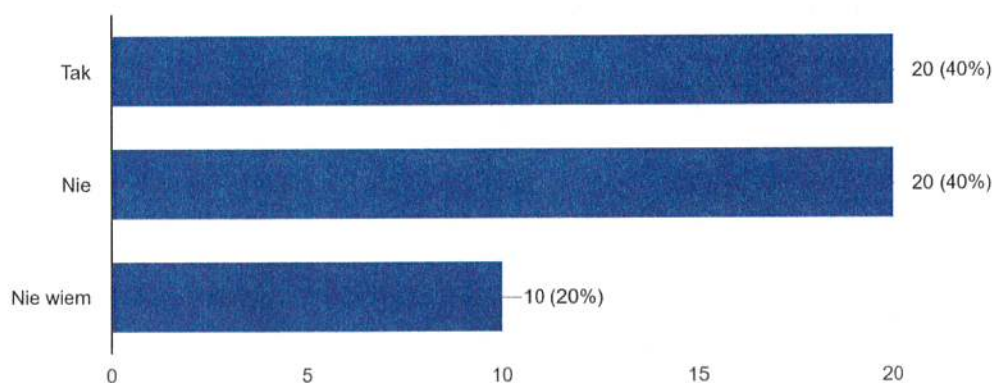
Tak jak w przypadku każdego innego uzależnienia, uzależnienie behawioralne jest chorobą, która w postępujący sposób zaczyna wyniszczać życie człowieka. Człowiek uzależniony często nie zdaje sobie przy tym sprawę, że cierpi na tę chorobę, ukrywa ją przed otoczeniem ze strachu przed konsekwencjami i z powodu wstydu, jaki zwykle odczuwa. Nieleczony nałóg niestety zawsze się nasila powodując coraz poważniejsze negatywne skutki w życiu osoby, które mogą być powstrzymane jedynie poprzez poszukanie pomocy i podjęcie leczenia tego zaburzenia. Ważne jest, by pamiętać, że jeśli uzależnienie współwystępuje z innymi zaburzeniami czy problemami (np. depresją), to jeśli te inne nie zagrażają życiu osoby lub zupełnie nie destabilizują jej funkcjonowania, to wtedy zawsze uzależnienie powinno być leczone w pierwszej kolejności.

Zjawisko przemocy

Przemoc pozostaje jednym z najbardziej obciążających problemów społecznych. W ankiecie część mieszkańców przyznała, że doświadczyła przemocy psychicznej, fizycznej lub ekonomicznej. Formy te obejmowały m.in. wyśmiewanie, groźby, manipulację, popychanie oraz ograniczanie dostępu do środków finansowych. Sprawcami przemocy najczęściej były osoby z najbliższego otoczenia – partnerzy, małżonkowie lub inni członkowie rodziny.

Jako najczęstsze przyczyny przemocy wskazywano: nadużywanie alkoholu, trudności emocjonalne, sytuacje konfliktowe, a także problemy finansowe. W części przypadków przemoc miała charakter długotrwały, co potęguje jej destrukcyjny wpływ zarówno na osoby poszkodowane, jak i całą społeczność lokalną.

Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu?
50 responses

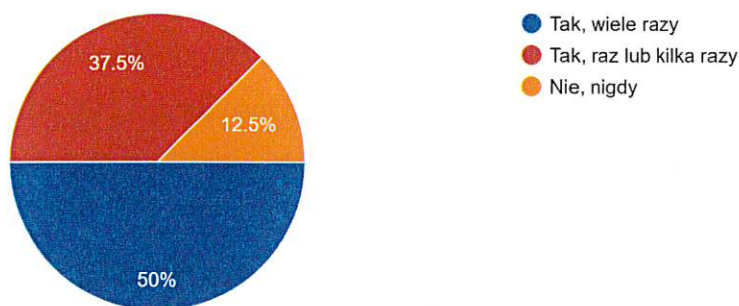
Perspektywa sprzedawców alkoholu

Sprzedawcy alkoholu stanowią ważne źródło informacji na temat zachowań mieszkańców. Z ankiety wynika, że sprzedawcy regularnie spotykają się z próbami zakupu alkoholu przez osoby nieletnie oraz osoby będące pod widocznym wpływem alkoholu. W większości przypadków sprzedaż była odmawiana, jednak sytuacje te często prowadziły do konfliktów z klientami.

Część sprzedawców wskazała również, że w ich punktach konieczne były interwencje Policji z powodu agresywnego zachowania osób nietrzeźwych. Jednocześnie sprzedawcy deklarowali, że znają przepisy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i stosują je w pracy.

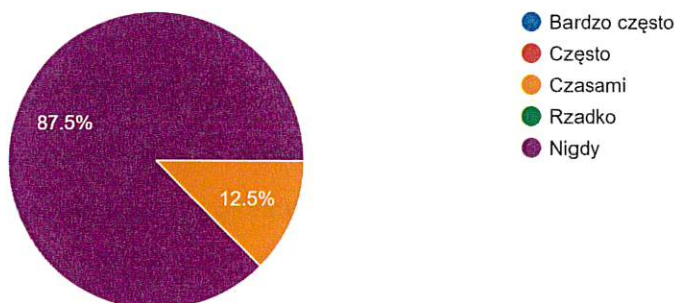
Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

8 responses

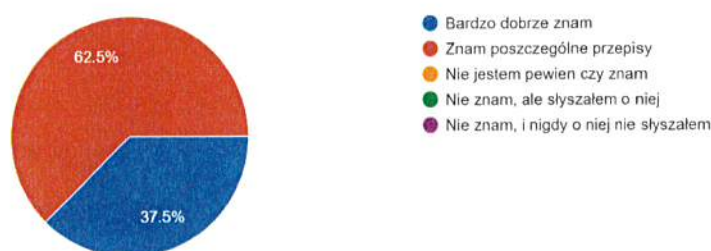
Jak często zdarza się Panu/i wzywać Policję z powodu zakłócania porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy?

8 responses

Czy zna Pan/i ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi?

8 responses

W oparciu o dokonaną analizę problemów społecznych z zakresu przeciwdziałania i rozwiązywania problemu alkoholowego, narkotykowego, palenia papierosów oraz przemocy w rodzinie wśród mieszkańców Gminy Gzy zostały sformułowane następujące rekomendacje:

- Rekomenduje się tworzenie kampanii, które będą miały na celu informowanie mieszkańców, o tym jakie mogą być konsekwencje spożywania dużej ilości alkoholu. Warto zaproponować mieszkańcom, przychodzącym do Urzędu Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, czy też innych instytucji, by wypełnili test autodiagnozy. Dzięki wypełnieniu testu, mieszkańcy będą mogli określić, czy np. są uzależnieni od spożywania alkoholu.
- Rekomenduje się, aby Policja prowadziła szeroko zakrojone akcje prewencyjne, które będą związane z prowadzeniem pojazdów pod wpływem alkoholu. Dodatkowo, warto rozpocząć cykl szkoleń eksperckich skierowanych do kierowców z zakresu bezpiecznej jazdy oraz organizować kampanie informacyjne dla mieszkańców w celu uświadomienia im, o konsekwencjach związanych z prowadzeniem pojazdów pod wpływem alkoholu poprzez różnego rodzaju akcje plakatowe, konkursy, czy też akcje ulotkowe na terenie gminy.
- Rekomenduje się prowadzenie warsztatów w organizacjach pomocowych dotyczących profilaktyki na temat uzależnień od narkotyków.
- Rekomenduje się kontynuowanie działań mających na celu wzmocnienie integracji społeczności lokalnych na rzecz wspierania rodzin borykających się z różnymi problemami społecznymi, w tym zagrożenia przemocą, alkoholizmem, czy też narkomanią.
- Rekomenduje się realizację działań profilaktycznych i edukacyjnych dotyczących uzależnień behawioralnych (m.in. od internetu, gier i hazardu), obejmujących wczesne rozpoznawanie zagrożeń oraz kierowanie osób potrzebujących do odpowiednich form

wsparcia.

- W przypadku przemocy w rodzinie, dorośli mieszkańcy przyznają, że zdarza się iż zostają oni osobą doświadczającą przemocy. Rekomenduje się nawiązanie współpracy z przedstawicielami służb wymiaru sprawiedliwości. Do tego celu mogą posłużyć spotkania interdyscyplinarne oraz szkolenia dla wszystkich organizacji pomocowych. Dodatkowo, powinno się podnosić kompetencje służb wymiaru sprawiedliwości.
- Rekomenduje się organizowanie lokalnych kampanii społecznych, by przekazywać wiedzę osobom, które nigdy nie były ofiarami przemocy, aby mogły również mieć wiedzę na temat mechanizmów przemocy oraz były uświadomione o jej szkodliwości.
- Mieszkańcy powinni mieć dostęp do informacji na temat tego, z jakiej formy pomocy mogą skorzystać w przypadku uzależnień (nie tylko ich samych, ale też rodziny i bliskich).
- Rekomenduje się również przeprowadzenie warsztatów z różnych form samoobrony dla ofiar przemocy, zaś dla sprawców, należy zorganizować warsztaty z zachowań asertywnych oraz z poprawnej komunikacji, w celu nauczania ich kontroli nad własnym zachowaniem.
- W przypadku sprzedawców z terenów Gminy Gzy rekomenduje się przeprowadzenie szkolenia terenowego. Rekomenduje się nakłanianie sprzedawców do czynnego uczestnictwa w szkoleniach organizowanych przez gminę oraz rekomendowana jest kontrola punktów sprzedaży po zorganizowanym szkoleniu.

Główne kierunki dalszych działań z zakresu przeciwdziałania i rozwiązywania problemu alkoholowego, narkotykowego, palenia papierosów, przemocy domowej oraz rówieśniczej wśród młodych mieszkańców (uczniów) Gminy Gzy powinny polegać na:

- Dalszym podejmowaniu działań w zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu, o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i programy profilaktyczne. Uczniowie i uczennice zapytani o to, do kogo zwróciliby się mając problem związany z uzależnieniami, między innymi wymienili nauczycieli, wychowawców klas, psychologów szkolnych. Realizując programy profilaktyczne kształtuje się kompetencje osobowościowe młodych ludzi oraz ich zdolności interpersonalne niezbędne dla satysfakcjonującego funkcjonowania wśród rówieśników bez pomocy alkoholu, papierosów i narkotyków czy też przemocy.
- Rekomenduje się, aby rodzice byli szkolni w zakresie profilaktyki uzależnień

od alkoholu, tytoniu, czy też narkotyków wśród dzieci i młodzieży. Warto organizować pogadanki w szkołach dla opiekunów, gdzie będzie poruszana tematyka zachowań ryzykowanych wśród uczniów.

- Rekomenduje się rozpowszechnianie wśród uczniów informacji na temat form pomocy w przypadku posiadania w rodzinie osoby uzależnionej. Uczniowie powinni korzystać z warsztatów, które mogłyby polegać m.in. na praktycznych ćwiczeniach pracy nad swoją samooceną i bardzo ważną w tym wieku – asertywnością.
- Poleca się zapewnienie warsztatów dla nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz osób pracujących w świetlicach.
- Rekomenduje się prowadzenie zajęć integracyjnych dla dzieci i młodzieży mających na celu budowanie więzi pomiędzy uczniami oraz poczucie bezpieczeństwa i zaufania, gdyż to stanowi między innymi czynnik chroniący podejmowania zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
- W Gminie Gzy uczniowie, którzy przyznali, że spożywali kiedykolwiek alkohol określali, że po raz pierwszy spróbowali go w młodym wieku. Zachęca się zatem wprowadzenie Programów Rekomendowanych w szkołach mających na celu m.in. opóźnienie inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży.
- Rekomenduje się zwiększenie kontroli punktów sprzedaży alkoholu, w celu eliminacji miejsc, gdzie osoby niepełnoletnie mogą dokonać zakupu tego rodzaju napojów. Nacisk powinien być kładziony również na każdorazowe sprawdzanie dowodu osobistego młodych klientów w razie próby zakupu alkoholu lub papierosów.
- Rekomenduje się zaszczepienie wśród uczniów zdrowego stylu życia, poprzez organizowanie konkursów sportowych, obozów sportowych oraz ciekawych zajęć WF. Dodatkowo, poleca się rozmieszczenie w szkołach plakatów o tematyce zdrowego stylu życia i korzyści z nim związanych.
- Rekomenduje się obserwacje młodzieży w szkole, w celu zidentyfikowania problemu zażywania substancji psychoaktywnych. Poleca się organizowanie warsztatów dla kadry pracowniczej szkoły – przede wszystkim na temat tego, jak wykrywać objawy stosowania substancji psychoaktywnych. W tym celu, warto zajrzeć na stronę Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomani, gdzie możemy znaleźć przykłady objawów, które mogą wskazywać na odurzenie narkotykowe wśród dzieci i młodzieży.
- Rekomenduje się dostarczenie uczniom informacji, dotyczących tego, gdzie mogą

szukać pomocy w przypadku, gdy zostaną ofiarą przemocy.

- Rekomenduje się przeprowadzenie pogadanek lub lekcji wychowawczych skierowanych dla uczniów z tematyki przemocy rówieśniczej. Dodatkowo w sprawie przemocy między uczniami ogromne znaczenie ma współdziałanie rodziców. Warto również organizować warsztaty profilaktyczne dla rodziców, które pomogą im zapobiegać zachowaniom agresywnym wśród młodych mieszkańców gminy.
- Rekomenduje się skorzystanie z kwestionariusza oceny ryzyka występowania przemocy wobec dziecka oraz propozycja algorytmu postępowania w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie wobec dziecka. Powinno się go rozpowszechnić wśród pracowników oświaty oraz tych, którzy pracują bezpośrednio z dziećmi.
- Uczniowie, często w ankiecie wymieniają, że atrakcyjną formą działań profilaktycznych byłyby dla nich zajęcia warsztatowe z psychologiem lub pedagogiem (23%) oraz spektakl/musical profilaktyczny (15%). Takie spotkania mają na celu uświadomienie dzieci i młodzieży o tym, jakie zachowania są aktem przemocy i jakie niosą za sobą konsekwencje psychiczne oraz fizyczne, a także jakie konsekwencje niosą za sobą uzależnienia np. od narkotyków i alkoholu. Młodzi respondenci wskazywali również na pogadanki z wychowawcą (37%) warto zatem zwrócić na ten fakt uwagę i zaangażować wychowawców klas w prowadzenie lekcji profilaktycznych.

Podsumowując możemy wyłonić kilka wniosków co do dalszych działań profilaktycznych na terenie gminy Gzy, między innymi takich jak:

- 1) najskuteczniejszą metodą walki z problemem społecznym zdają się być rozmowy ze specjalistami oraz kampanie profilaktyczne, a także większa kontrola i egzekwowanie przestrzegania prawa,
- 2) działania profilaktyczne na terenie gminy powinny mieć charakter długofalowy i wielostronny,
- 3) kluczową kwestią jest uwrażliwienie społeczeństwa oraz zwiększenie jego świadomości na temat wszystkich problemów społecznych.

Profilaktyka zaadresowana do dzieci i młodzieży

Punktem wyjścia dla działań profilaktycznych zarówno w obszarze używania substancji psychoaktywnych jak i zagrożeń uzależnieniami behawioralnymi jest wiedza o czynnikach chroniących i o czynnikach ryzyka. Duża grupa takich czynników jest wspólna dla większości uzależnień behawioralnych (np. nałogowy hazard, siecioholizm, zakupoholizm, uzależnienie

od gier wideo) oraz dla tradycyjnych zachowań ryzykownych (np. używanie substancji psychoaktywnych, przemoc, wykroczenia).

Wiodące strategie profilaktyczne

Do skutecznych strategii zapobiegania uzależnieniom behawioralnym (podobnie jak w innych zachowaniach ryzykownych młodzieży) należą: rozwijanie kompetencji psychospołecznych dzieci i młodzieży oraz rozwijanie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów. Ponadto, do specyficznych działań profilaktycznych, które zostały uznane za skuteczne należą: obniżenie pozytywnych oczekiwań związanych z używaniem Internetu/graniem w gry hazardowe, korygowanie zniekształceń poznawczych związanych z graniem w gry hazardowe (w tym w obszarze ważne jest dostarczanie wiedzy na temat matematycznego prawdopodobieństwa). Realizowane w szkołach programy powinny uwzględniać ww. skuteczne strategie profilaktyczne i być realizowane przez profilaktyków rozumiejących specyfikę pracy z młodzieżą/rodzicami, nie zaś przez osoby do tego nieprzygotowane. Natomiast do nieskutecznych form profilaktycznych należą prelekcje i pogadanki z udziałem byłych hazardzistów. Podobnie sam przekaz wiedzy o objawach zachowania nałogowego nie spowoduje, że młodzież nie będzie narażona na tego rodzaju zachowania.

Strategie informacyjne

Do strategii uzupełniających czyli wykorzystywanych łącznie ze strategiami wiodącymi należy przekaz wiedzy. W tym zakresie w odniesieniu do zagrożeń behawioralnych możliwa jest np. realizacja zajęć edukacyjnych dla rodziców na temat zasad korzystania przez dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym z Internetu i wskazanie im, jak poprzez wprowadzanie określonych zasad i monitorowanie, ograniczyć ryzyko problemowego użytkowania. Podobnie uzasadnione jest przekazanie dzieciom i młodzieży instrukcji, jak używać Internetu w sposób bezpieczny i jak zachować zdrową równowagę między korzystaniem z technologii (w Internecie i poza nim) i innymi aktywnościami.

Szkolenia

Na kwestię podnoszenia kompetencji zwraca uwagę Narodowy Program Zdrowia w celu operacyjnym 2. Profilaktyka uzależnień w części „Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom”. Znajduje się tam zadanie „Edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień”. Poniżej znajduje się przykładowa lista

różnych grup zawodowych, które w swojej pracy mogą spotykać się z tematem uzależnień/zagrożeń behawioralnych i dla których w ramach gminnych programów można organizować szkolenia:

1. Nauczyciele i pedagodzy/psycholodzy pracujących w placówkach oświatowych, wychowawczych oraz w poradniach pedagogiczno-psychologicznych.
2. Profilaktycy.
3. Terapeuci z placówek leczenia uzależnień.
4. Konsultanci w punktach konsultacyjnych. Punkty konsultacyjne nie mogą być miejscem diagnozy i leczenia, ale mogą poszerzyć swoją ofertę o udzielanie konsultacji i informacji w zakresie uzależnień behawioralnych.
5. Pracownicy socjalni i asystenci rodzinni. Służby społeczne pracując z rodziną powinni posiadać wiedzę z zakresu różnych problemów, które mogą tam wystąpić, a jednym z nich mogą być uzależnienia behawioralne czy problemowe użytkowanie Internetu/gier przez dzieci i młodzież.
6. Kuratorzy sądowi.
7. Lekarze p.o.z. i lekarze psychiatrzy. Zarówno rodziny osób uzależnionych jak i sami uzależnieni mogą poszukiwać pomocy w związku z różnymi dolegliwościami somatycznymi i psychicznymi, których źródłem może być hazard lub inne zaburzenia czynnościowe.
8. Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych. Gminne komisje po pierwsze biorą udział w pracach nad gminnym programem, którego elementem są uzależnienia behawioralne, a po drugie prowadząc rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego mogą spotkać się z sytuacją, kiedy osoba zobowiązana jednocześnie problemowo uprawia hazard. Jakkolwiek nie jest to przesłanka do uruchomienia odrębnej procedury to w przypadku tego rodzaju ustaleń warto przekazać stosowną informację zwrotną klientowi i motywować do poszukiwania pomocy również z powodu hazardu.
9. Grupy robocze ds. przeciwdziałania przemocy; podobnie jak gminne komisje mogą spotkać się z klientami stosującymi przemoc i jednocześnie z jakimś uzależnieniem behawioralnym.

III. Cele, zadania i realizatorzy programu

Przeciwdziałanie alkoholizmowi

Celem głównym programu w odniesieniu do profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych jest ograniczenie spożywania alkoholu oraz szkód zdrowotnych i społecznych z tym związanych. Zgodnie z zapisami art. 4¹ ust.1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.) ustala się następujące zadania Programu i planowane do realizacji w 2026 i 2027 roku działania:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.

Sposoby realizacji:

- 1) Finansowanie programów terapeutycznych i interwencyjno-edukacyjnych dla osób uzależnionych od alkoholu oraz sprawców przemocy domowej, w związku z nadużywaniem alkoholu, realizowanych przez placówki oraz organizacje pozarządowe, zajmujące się statutowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.
- 2) Finansowanie funkcjonowania Punktu Informacyjno - Konsultacyjnego GKRPA oraz utrzymania budynku.
- 3) Objęcie szkoleniami i zajęciami edukacyjnymi z zakresu profilaktyki osób zatrudnionych w Punkcie Informacyjno - Konsultacyjnym, pedagogów szkolnych, wychowawców w świetlicach środowiskowych oraz przedstawicieli innych placówek i instytucji realizujących program.
- 4) Finansowanie sporządzania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, wydawanych przez biegłych sądowych, opłat za wnioski kierowane do sądu oraz odpisy postanowień.
- 5) Szerokie informowanie mieszkańców gminy o możliwościach skorzystania z pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej i prawnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu, poprzez rozpowszechnianie informacji w lokalnych mediach.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Sposoby realizacji:

- 1) Realizowanie zadań związanych z zobowiązaniem do podjęcia leczenia odwykowego.
- 2) Zapewnienie dyżurów w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym GKRPA dla osób z problemem alkoholowym i przemocy oraz ich rodzin.

- 3) Prowadzenie działań na rzecz wspierania rodzin, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
- 4) Prowadzenie poradnictwa indywidualnego lub grup terapeutycznych dla osób spożywających alkohol i ich rodzin.
- 5) Współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym działającym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gzach.
- 6) Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego.
- 7) Kierowanie osób uzależnionych na badanie przez biegłego lekarza psychiatrę i biegłego psychologa w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia i ustalenia leczenia.
- 8) Kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w celu orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych i rekreacyjnych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Sposoby realizacji:

- 1) Finansowanie różnych form zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, działalności profilaktycznej, wychowawczej i edukacyjnej, w tym programów profilaktycznych, zajęć edukacyjno – rozwojowych oraz specjalistycznych form pomocy psychologicznej.
- 2) Finansowanie działalności świetlic środowiskowych, prowadzonych przez gminę.
- 3) Finansowanie zajęć socjoterapeutycznych odbywających się w świetlicach środowiskowych, realizowanych przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem.
- 4) Finansowanie dożywiania dzieci objętych programami naprawczymi w świetlicach środowiskowych, zakupy środków żywnościowych na imprezy okolicznościowe (m.in. Dzień Dziecka, spotkania wigilijne, wielkanocne, zabawy choinkowe, wycieczki itp.).
- 5) Dofinansowywanie różnych form artystycznych, propagujących zdrowy i trzeźwy styl życia (m.in. spektakle teatralne, koncerty, seanse filmowe, wystawy, pokazy).
- 6) Finansowanie profilaktycznych i terapeutycznych form wypoczynku letniego i zimowego oraz półkolonii dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia, zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- 7) Finansowanie działań sportowych, rajdów, olimpiad i konkursów promujących zdrowy styl życia, łączących psychoprofilaktykę z aktywnością sportowo-turystyczno-rekreacyjną.

- 8) Organizacja oraz dofinansowywanie lokalnych imprez, akcji oraz działań profilaktycznych, w związku z udziałem w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych.
- 9) Zakup wyposażenia placów zabaw i boisk oraz zakup sprzętu do prowadzenia zajęć sportowo-rekreacyjnych dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.
- 10) Utrzymanie budynków, w których realizowany jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz finansowanie niezbędnych ich remontów.
- 11) Doposażenie placówek realizujących Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w pomoce dydaktyczne, urządzenia i sprzęt, niezbędny do realizacji programu.
- 12) Współpraca z lokalnymi mediami w celu propagowania działań na rzecz profilaktyki uzależnień oraz informowania o instytucjach i placówkach świadczących pomoc rodzinie.
- 13) Finansowanie zakupów i prenumeraty czasopism, plakatów, broszur, filmów oraz innych materiałów edukacyjnych o tematyce profilaktycznej.
- 14) Finansowanie diagnozy problemów uzależnień.
- 15) Wspieranie organizacji lokalnych imprez (m.in. koncerty, spotkania, zawody, turnieje, konkursy, festyny itp.) dla mieszkańców gminy Gzy (zarówno dzieci i młodzieży jak i osób dorosłych) promujących zdrowy styl życia wolny od nałogów, alternatywne formy spędzania czasu wolnego oraz podstawowe zasady bezpieczeństwa.
- 16) Prowadzenie lokalnych i ogólnopolskich kampanii profilaktycznych i edukacyjnych uwzględniających problematykę uzależnień, przeciwdziałania przemocy oraz promocji zdrowego stylu życia.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Sposoby realizacji:

- 1) Udzielanie wsparcia materialnego i edukacyjnego dla inicjatyw podejmowanych przez podmioty zajmujące się statutowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień.
- 2) Dofinansowanie programów dla osób uzależnionych od alkoholu, realizowanych przez stowarzyszenia.
- 3) Dofinansowywanie działań w zakresie przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz zapobiegania przypadkom naruszeń prawa i porządku publicznego, będących wynikiem spożywania alkoholu.
- 4) Wspieranie stowarzyszeń, które realizują zgodnie ze swoim statutem szczegółowe zadania w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

5) Dofinansowanie zakupu nagród, artykułów biurowych, spożywczych i materiałów informacyjno-edukacyjnych, niezbędnych do realizacji szkoleń, zajęć, konkursów, zawodów sportowych i innych imprez o tematyce ściśle powiązanej z problemem uzależnień, profilaktyki oraz promocji zdrowego stylu życia.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Sposoby realizacji:

- 1) Kontrole punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, sprawdzające przestrzeganie przepisów ustawy.
- 2) Podejmowanie interwencji w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów ustawy, dotyczących zasad reklamy i promocji napojów alkoholowych, prowadzonej na terenie gminy oraz zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym i nieletnim.
- 3) Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego, w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów, określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- 4) Prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców i właścicieli sklepów oraz lokali, w których prowadzi się sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.
- 5) Zwiększenie nadzoru nad punktami prowadzącymi sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.
- 6) Opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych - zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

6. Wspieranie reintegracji społecznej i działań na rzecz powrotu osób uzależnionych od alkoholu, wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem, do społeczności.

Sposoby realizacji:

- 1) Podtrzymanie motywacji do podjęcia leczenia odwykowego oraz eliminacja problemów socjalno-bytowych, utrudniających życie codzienne i mających źródło w uzależnieniu od alkoholu.
- 2) Tworzenie warunków do godnego, zdrowego i higienicznego życia w abstynencji, poprzez zatrudnienie socjalne, finansowanie przeprowadzek do mieszkań socjalnych oraz remonty tychże mieszkań, w ramach działań interwencyjno-motywacyjnych, dla osób objętych

- a) prowadzenie działań edukacyjnych, w tym kampanii społecznych adresowanych do różnych grup docelowych, w szczególności do dzieci i młodzieży oraz rodziców nt. zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP, a także pozamedycznego stosowania produktów leczniczych, których używanie może prowadzić do uzależnień,
- b) wdrażanie programów o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności rozwijających kompetencje wychowawcze i profilaktyczne rodziców i osób pracujących z dziećmi i młodzieżą, sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży,
- c) wdrażanie programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności adresowanych do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych, w tym programów uwzględniających wspólne czynniki chroniące i czynniki ryzyka używania substancji psychoaktywnych i innych zachowań ryzykownych, w szczególności zalecanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego,
- d) realizowanie programów wczesnej interwencji i profilaktyki selektywnej, w szczególności zalecanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego, adresowanych do środowisk zagrożonych, w szczególności dzieci i młodzieży ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym oraz osób używających środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP w sposób okazjonalny,
- e) wspieranie postaw abstynenckich przez zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego bez używania substancji psychoaktywnych w tzw. grupach ryzyka.

4) Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwijaniu problemów narkomanii:

- a) prowadzenie działalności edukacyjnej i szkoleniowej dotyczącej strategii przeciwdziałania narkomanii wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP, kierowanych w szczególności do przedstawicieli organizacji pozarządowych,
- b) podnoszenie kwalifikacji osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną oraz umiejętności wychowawczych rodziców i nauczycieli,
- c) współpraca z instytucjami i organami prawa w zakresie przestrzegania wymogów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

5) Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Zadanie powyższe realizowane jest wspólnie z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej:

- a) opłaty za posiłki osób uczestniczących w programach profilaktycznych, dożywianie osób uzależnionych oraz dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych, zasiłki losowe,
- b) dofinansowanie działań w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, narażonych na uzależnienie od narkotyków.

Realizatorzy Gminnego Programu

Zadania wynikające z programu będą realizowane przez Urząd Gminy w Gzach we współpracy z Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, szkołami, organizacjami pozarządowymi, placówkami i służbami, realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii. Na poziomie lokalnym pomoc dla osób i rodzin dysfunkcyjnych z powodu nadużywania alkoholu, prowadzona jest w specjalistycznych placówkach opiekuńczo-wychowawczych, tj. w świetlicach środowiskowych, w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym, Poradni Leczenia Uzależnień, Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej i Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusk. W szkołach i innych placówkach w ramach systemu oświaty prowadzona jest profilaktyka uniwersalna, wdrażane są także programy wczesnej interwencji dla rodziców. Przy prowadzeniu działań profilaktycznych oraz interwencyjnych, szkoły współpracują z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi. Policja, Prokuratura oraz Sąd realizują zadania z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych w ramach swoich kompetencji. Instytucje kultury i organizacje pozarządowe realizują programy dotyczące profilaktyki uzależnień, adresowane głównie do dzieci i młodzieży.

IV. Odbiorcy programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii skierowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy Gzy, w szczególności do:

- osób i rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym
- osób i rodzin z problemami uzależnień behawioralnych
- osób współuzależnionych
- osób i rodzin zagrożonych problemem alkoholowym i narkotykowym
- osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu problemu alkoholowego i narkotykowego

- przedstawicieli instytucji i służb pracujących w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz organizacji zajmujących się tym problemem
- społeczności lokalnej.

V. Przewidywane efekty

Zakładanym efektem realizacji programu jest ograniczenie występowania przyczyn oraz skutków nadużywania alkoholu i narkotyków przez mieszkańców gminy Gzy, a także stworzenie wielopłaszczyznowego, spójnego systemu wsparcia oraz pomocy dla osób i rodzin zagrożonych/dotkniętych problemem alkoholowym i narkotykowym oraz zwiększenie jego skuteczności poprzez:

- zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach poprzez modyfikowanie stylu życia, wolnego od wszelkich używek, szczególnie wśród dzieci i młodzieży, dzięki realizacji działań profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych, tj. informacyjno-edukacyjnych, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych i rekreacyjnych
- podniesienie świadomości społecznej w obszarze przyczyn i skutków nadużywania alkoholu i narkotyków
- udzielenie profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych
- zintensyfikowanie działań w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków
- zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i narkotykowym
- zwiększenie zaangażowania lokalnej społeczności w działania związane z ograniczeniem spożycia napojów alkoholowych i zażywania substancji psychoaktywnych
- zintensyfikowanie działań w stosunku do osób uzależnionych behawioralnie.

Rrealizacja programu zwiększy skuteczność pomocy kierowanej do rodzin oraz stworzy możliwość współpracy pomiędzy instytucjami zajmującymi się problematyką alkoholową i narkotykową. Oczekiwanym rezultatem wspólnych działań będzie przeciwdziałanie uzależnieniom oraz patologizacji i zagrożeniu wykluczeniem społecznym. Interdyscyplinarne podejście daje możliwość rozwoju, zwiększenia świadomości w środowisku lokalnym, a tym samym podniesienia jakości życia mieszkańców Gminy Gzy.

VI. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz zwrotu kosztów podróży służbowej

Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie w następującej wysokości:

- Przewodniczącemu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości 11,46 % minimalnego wynagrodzenia ustalonego na podstawie Ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę oraz rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej;
- Zastępcy Przewodniczącego Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości 6,90 % minimalnego wynagrodzenia ustalonego na podstawie Ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę oraz rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej;
- Sekretarzowi Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości 6,90 % minimalnego wynagrodzenia ustalonego na podstawie Ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę oraz rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej;
- Pozostałym członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie za udział w posiedzeniu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w wysokości 4,37 % minimalnego wynagrodzenia ustalonego na podstawie Ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę oraz rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej;

Posiedzenia Komisji odbywają się w miarę potrzeb, nie rzadziej, niż raz na kwartał. Podstawę do wypłaty wynagrodzenia stanowi podpis na liście obecności. Wynagrodzenie za pracę w Komisji w przypadku Przewodniczącego Komisji, Zastępcy Przewodniczącego Komisji i Sekretarza Komisji będzie wypłacane do końca każdego miesiąca, w którym pełnił funkcję natomiast pozostałym członkom komisji na koniec miesiąca, w którym odbyło się posiedzenie.

Członkom Komisji przysługuje zwrot kosztów podróży na szkolenia i konferencje, na posiedzenia sądu w przedmiocie zobowiązania do leczenia odwykowego, kontroli w sklepach oraz innych podróży służbowych.

VII. Źródła finansowania programu

Źródłem finansowania zadań programu ustawowo są środki finansowe z budżetu gminy, pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.) a także środki finansowe pochodzących ze sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml.

Wyłącznym dysponentem środków finansowych w *rozdziale 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi* i *rozdziale 85153 Przeciwdziałanie narkomani* jest Wójt Gminy Gzy. Plan wydatków programu na 2026 r. i 2027 r. zostanie określony w uchwale budżetowej gminy w danym roku.

VIII. Monitorowanie programu

Poszczególne działania i procedury będą podlegać monitoringowi, mającemu na celu stałą poprawę efektywności i szybkości reakcji na zaistniałe zjawisko alkoholizmu, narkomanii i uzależnień behawioralnych.

Wójt Gminy Gzy w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy program przedłoży Radzie Gminy Gzy Raport z wykonania Gminnego Programu.